

HiK MAGASIN

EN TIDNING FRÅN HÖGSKOLAN I KALMAR

NR1 2008

Två blir ett

Nytt modernt och konkurrenskraftigt universitet i sydost 1 januari 2010.

6 Livsviktigt ljus

19 Snabba molekylmöten

23 HiK alumni

Kvalitet, attraktionskraft och utvecklingspotential

Det händer mycket på Högskolan nu – och det mesta är positivt. Vi har fått särskilt positiva omnämmanden om vår samverkansuppgift, som har utvecklats avsevärt de senaste åren. Vi har blivit en del av ett nytt havsmiljöinstitut, tillsammans med Umeå, Stockholm och Göteborg.

Att Högskolan har vidareutvecklat sin samverkansuppgift sedan Högscoleverket senast utvärderade oss är oerhört positivt. Jag hoppas att ni alla känner att Högskolan – inom de ramar som vi har – har ett oerhört engagemang i sin dialog med omvärlden, oavsett om det gäller examensarbeten eller andra insatser för våra studenter eller samproduktion i forskningsprojekt. Men fler examensprojekt och forskningsprojekt kan initieras som är till nytta såväl för Högskolans utbildning och forskning som för företags/myndigheters/organisationers utveckling.

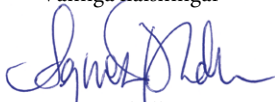
Högskolan har under många år arbetat målmedvetet för att utveckla den marinbiologiska forskningen. En statlig utredning föreslog för en tid sedan att Högskolan skulle utgöra den fjärde marina noden tillsammans med de sedan tidigare etablerade i Göteborg, Umeå och Stockholm i formandet av ett nytt havsmiljöinstitut. Nu har miljöministern och forskningsministern förklarat att ett havsmiljöinstitut ska etableras med dessa fyra lärosäten som bas. Det är första gången som regeringen ger ett officiellt erkännande till vår marinbiologiska forskning. Det ger också ett mer substansfullt innehåll i talet om att Högskolan ska utgöra ett "Seaside Campus" i det nya universitet som vi avser att skapa tillsammans med Växjö.

Arbetet med att förbereda ett nytt universitet tillsammans med Växjö intensifieras alltmer. Före sommaren ska styrelserna för Högskolan i Kalmar och Växjö universitet behandla en framställan till regeringen om att bilda ett gemensamt nytt universitet. Våra principiella utgångspunkter för det nya universitetet är att det ska vara ett integrerat två-campusuniversitet med hög kvalitet på både utbildning och forskning. Samverkan med våra omgivande företag och myndigheter står högt på agendan i formandet av det nya universitetet.

Det hör inte till vanligheterna att universitet och högskolor slår sig samman. Vårt fusionsprojekt är ett pilotprojekt och ett kvalitetsprojekt. Det diskuteras just nu mycket i Högscolesverige och framhålls som en förebild av högscole- och forskningsminister Lars Leijonborg. Regeringen har också givit ett ekonomiskt stöd till arbetet. Det är ett mycket spännande, men också arbetsamt, fusionsarbete som medarbetarna vid Högskolan nu har inlett.

Kvalitet, attraktionskraft och utvecklingspotential är våra ledord.

Vänliga hälsningar

Agneta Bladh

INNEHÅLL

3 Välkommen

5 Noterat

8 Nya utbildningar

11 Entreprenörskap

4 Alumni

6 Forskning
Jan Ejhed

10 Fråga till fem
och noterat

12 Forskning
Joep Perk

HiK MAGASIN

MEDVERKANDE
I DETTA NUMMER

PRODUKTION

Avdelningen för
omvärldskommunikation
Högskolan i Kalmar

ANSVARIG UTGIVARE

Anna Strömblad
Anna.stromblad@hik.se
0480-44 60 45

REDAKTÖR

Ulla Krakau
ulla.krakau@hik.se
0480-44 69 15

REDAKTION

Karin Ekebjär, Johan Signert

TEXTER

Carina Östman, Ulla Krakau,
Emma Rydh, Linus Brandin,
Karin Ekebjär

OMSLAG

Corbis/Scanpix Sweden AB

GRAFISK FORM

Joakim Palmqvist

FOTO

Joakim Grusell, Carina Östman,
Annell Ljus & Form, Stockphotomedia,
Johnér Bildbyrå AB, SPL, Arkivbilder

TRYCK

Lenanders Grafiska AB, Kalmar

UPPLAGA

4000

ADRESS OCH TELEFON

Högskolan i Kalmar
391 82 Kalmar
Besöksadress: Nygatan 18b
Tel: 0480-44 60 00
Fax: 0480-44 69 10
E-post: info@hik.se

INTERNET

www.hik.se

HiK MAGASIN är Högskolan i Kalmars tidskrift för samverkan med det omgivande samhället. Tidningen beskriver olika delar av den forskning och samverkan som sker på Högskolan i Kalmar. HiK MAGASIN kommer ut två gånger per år och distribueras till företag och organisationer i regionen samt Högskolans alumner. Beställning av magasinet kan göras till ulla.krakau@hik.se.

14 Fusionen
HiK+Vxu=sant

18 Forskning
Sten Ohlson

21 Noterat

16 Äspölaboratoriet

20 Noterat

22 Karma

23 Alumni

24 Sista ordet,
krönika

Detta gör vi idag

– tre före detta studenter från Högskolan berättar

Lina Virén

Kampanjkoordinator i skönhet

Lina Virén Lundh jobbar som kampanjkoordinator på ett skönhetsföretag i Helsingborg.

Hennes vardag består i att driva kampanjer för skönhetsprodukter i sex länder med ansvar för att schampo, krämer, parfym och smink kommuniceras på rätt sätt, i rätt tid och till rätt målgrupp.

– Just nu håller jag på med tre kampanjer samtidigt och allt måste stämma, säger Lina.

Lina läste marknadsföring i tre år vid Högskolan i Kalmar och kompletterade sedan med ett magisterår inom Design Management. En tid efter examen fick hon jobbet som kampanjkoordinator. Samma dag kom ett annat jobberbjudande och hon var tvungen att välja. Idag känner hon att hon valde rätt.

– Jag trodde faktiskt inte det var det här jag skulle jobba med, utan mer med siffror och strategier. Men jag trivs jättebra med det jag gör idag.

Härligt tempo i miljonstad

Andreas Nilsson har styrt kosan österut. Närmare bestämt till Moskva, där han hjälper svenska företag att växa internationellt. Andreas trivs bra i tolvmiljonerstaden.

– Ryssland är möjligheternas land och livet i Moskva är intensivt, säger han.

Allting går mycket snabbare här än vad man är van vid och det är härligt att dras med i det här tempot.

Efter examen vid Högskolan i Kalmar och ytterligare studier i nationalekonomi och ryska fick han arbete som projektkoordinator i Riga. Arbetsuppgifterna där var att hjälpa dels lettiska företag att exportera till Danmark och Sverige, dels svenska företag att expandera till Baltikum.

– Mitt nuvarande arbete är varierande och jag får delta i intressanta möten med affärsfolk från Sverige och Ryssland säger Andreas som inser att livet har förändrats en hel del sen dagen då han mottog sitt examensdiplom på Kalmar Slott.

Niklas Andersson

Risker vid internationell handel

Niklas Andersson är produktchef på en bank i Stockholm där han arbetar inom Trade Finance med riskhantering och finansiering vid internationell handel.

– Jag har alltid varit intresserad av internationell handel och började fundera över de risker som finns när exportör och importör inte känner varandra.

– Det här jobbet är framtidsinriktat och innovativt. Produkter inom Trade Finance används över hela världen och det är ett växande område. Därför krävs det hela tiden utveckling av nya produkter och det gör jobbet extra intressant, säger Niklas Andersson.

Andreas Nilsson

OMVÅRDNAD

Rörelse av vikt

– ny utställning på läns museet

Studenter från sjuksköterskeutbildningen på Högskolan i Kalmar bjöd på handmassage två dagar i april.

– Med Rörelse av vikt vill vi stimulera såväl barn som vuxna till ett rörligare liv säger Anders Raustorp, forskare inom idrott och hälsa på Högskolan i Kalmar, som medverkat i produktionen av utställningen.

Varje rörelse i vardagen har betydelse. I Rörelse av vikt kan besökaren utforska och testa sin kropps förmåga, uppleva rörelsens historia, forskning och reflektera själv.

Utställningen pågår från 18 april till 31 augusti på Kalmar Läns Museum.

ZOOTISK EKOLOGI

Seger för ladusvalorna

De flesta kommer säkert ihåg debatten om ladusvalor och risken för att de skulle föra in salmonellasmitta i ladugårdar. Zoonosforskare vid Högskolan i Kalmar har studerat ladusvalor och kan konstatera att något stöd för att ladusvalorna skulle vara salmonellapridare inte finns.

I det särskilda EU-direktiv fastläggs att "Inga djur får vistas i utrymmen där mjölk eller mjölkbaserade livsmedel tillverkas och förvaras.

Gnagare, insekter och alla andra skadedjur måste systematiskt utrotas i lokalerna eller på utrustningen". Regelverket tillkom efter farhågor att till exempel ladusvalor kunde vara bärare av salmonella som via mjölk och mjölkprodukter skulle kunna överföras till människor. Många svenska bönder satte sig emot direktivet och menade att ladusvalorna hade en oklanderlig historia i lantbruket som insektskonsumenter och dessutom utgjorde en värdefull del av lantbrukets kulturarv.

Forskarna undersökte 503 ladusvalor. Ingen av svalorna var infekterad, inte ens svalor som häckade i gårdar med pågående salmonellautbrott.

OPTOMETRI

Nytt optiskt instrument

Forskare i optometri vid Högskolan har köpt in ett nytt instrument, som mäter ögats totala optiska fel hos personer som inte kan använda gula fläcken. Detta nya instrument som är det första i Europa, kan mäta ögats alla optiska fel i nästan hela synfältet. Inköpet har varit möjligt tack vare Sparbankstiftelsen Kronan.

Åldersförändring i gula fläcken är en folksjukdom i västvärlden. Var fjärde person över 75 år har någon form av påverkan i ett eller båda ögonen. Idag finns det inte någon medicinsk behandling av denna sjukdom som motsvarar mer än 85 % av alla som har diagnosen.

ÖPPNA FÖRELÄSNINGAR

Ladda ner Öppna föreläsningar

Missade du en av vårens kostnadsfria populärvetenskapliga föreläsningar från Högskolan - Öppna Föreläsningar? Ingen fara, många av föreläsningarna går att ladda ner som ljudfiler till din dator respektive mp3-spelare! Vissa föreläsningar läggs också ut på Google video. Läs mer på www.hik.se/oppna

Startup weekend hade Sverigepremiär i Kalmar den 4-6 april 2008

Kan man starta ett företag under en helg?

Startup Sweden var en företagsam helg som arrangerades av Drivhuset vid Högskolan i Kalmar tillsammans med High Five IT. Ett gäng motiverade och kreativa personer samlades i Kalmar under en helg för att tillsammans grunda ett företag som erbjuder en webbtjänst. Resultatet blev Stuffly.se – Hyrmarknad online.

– Startup Sweden ger möjlighet för folk att förverkliga drömmar. Jag tror på vår affärsidé Stuffly.se. Framtidsutsikterna avgörs av hur bra vi kan behålla nätverket samt vidareutveckla sidan, säger Mattias Jonsson som läser webbprogrammering på Högskolan i Kalmar.

Livsviktigt ljus i förändring

En bra belysning är livsviktig för både vår fysiska och psykiska hälsa. Till och med blinda påverkas. Men alstrat ljus bör också vara miljövänligt och nu tar den energisnåla dioden och plasmabulben över efter glödlampan.

Jan Ejhed är nybliven professor i ljusdesign vid Högskolan i Kalmar. Han vet hur praktiskt viktigt belysningen är, till exempel när vi arbetar. Men han är också nogga med att den ska skänka ett välbefinnande och han reagerade starkt på den funktionalistiska syn på ljus som präglade samhället ända in på 1970-talet.

– Senare kom en diskussion igång och en förändring, man började förstå att man också måste ta hänsyn till biologiska effekter och psykisk hälsa.

2002 upptäckte forskare vid Brown University i USA att människans öga förutom tapparna och stavarna innehåller en tredje receptor. Den har ingenting med seendet att göra men styr vår vakenhet och dygnsrytm och innebär att personer som är blinda ändå kan uppfatta ”natt och dag”.

– Till exempel kan den här kunskapen användas för att motverka sömnrubbingar även hos seende.

En professor i ljus påverkas inte bara av nya, medicinska rön utan också av miljöfrågor. Lysrör, som Jan Ejhed tycker är mycket bra i kontorsmiljöer, innehåller det skadliga ämnet kvicksilver. Och den hederliga gamla glödlampan som är en av Jan Ejheds favoriter, är rena energislukaren.

– Jag tror att den blir framtidens stearinljus, något vi använder bara när vi vill skapa stämning och har höga krav på ljuskvalitet.

Diod på frammarsch

Just nu arbetar forskare världen över med att ta fram mer miljövänliga former av

belysningar. Till exempel har dioderna, som är en utveckling av traditionell halvledarteknik, gjort sitt intåg på marknaden de senaste åren och de sparar mellan 20 och 30 procent energi. En diod har ett monokromt sken, det vill säga den sänder ut ljus av bara en enda våglängd.

– Men det är möjligt att blanda olika dioder med olika våglängd och variera intensiteten med hjälp av en vanlig dimmer. Så kan man till exempel få vitt ljus som består av hela färgspektrat.

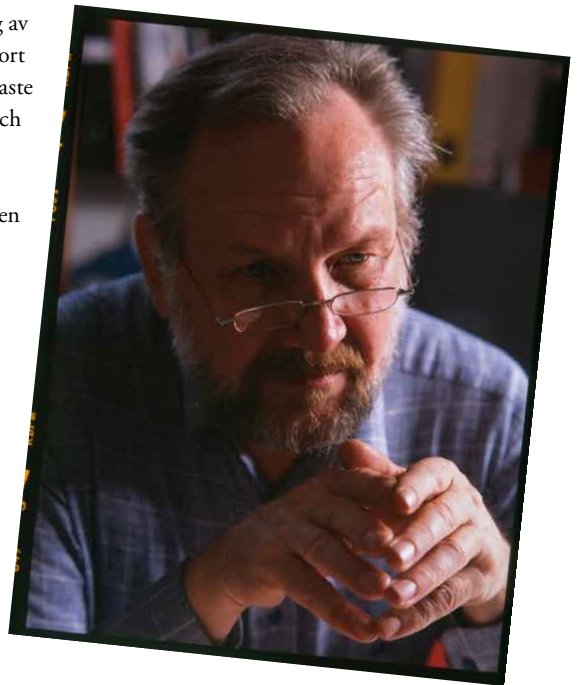
En annan ny teknik utgör plasmalamporna. I dem hettas svavel upp till plasmatilstånd med hjälp av mikrovågor och utsänder då ljus med ett kontinuerligt spektrum.

– De är extremt energisnåla och miljövänliga. En lampa kan motsvara cirka 50 lysrör eller 150 glödlampor.

Jan Ejhed har experimenterat med plasmalamporna i stora utrymmen där de bäst lämpar sig – i postterminaler som han varit med och inrett och i en passagerarhall. För mindre rum håller en variant av plasmalamporna på att utvecklas. Den drivs av vanliga transistorer.

– Det är det allra senaste inom belysning som jag hört talas om och jag blev hemskt nyfiken på vad det här kan vara. Kanske ett av mina framtida arbetsredskap.

— CARINA ÖSTMAN —

NAMN:

Jan Ejhed

YRKE: Professor i ljusdesign

FRITIDSINTRESSE: Sommarstugan på Öland – där kopplar jag verkligen av

MOTTO: Se möjligheterna

Global marknad väntar utvecklare av digitala tjänster

Patrik Brandt och Daniel Toll vid Institutionen för kommunikation och design har, tillsammans med andra kollegor vid Högskolan, varit delaktiga i utvecklingen av utbildningsprogrammet "Utvecklare av digitala tjänster". Ett nytt utbildningsprogram som handlar om morgondagens digitala tjänster.

– En tjänst innebär kommunikation mellan olika parter t ex kommunikationen mellan olika datasystem eller mellan datorsystem och människor. säger Patrik Brandt, universitetslektor i datavetenskap vid Högskolan i Kalmar.

– YouTube, Skype och Facebook är exempel på populära digitala tjänster som även är sociala nätverk, fortsätter Daniel Toll, universitetsadjunkt. Men digitala tjänster kan också handla om spel, underhållning och samhällsnytta. Att deklarer

via webben och att använda digital lagring av medicinrecept är andra exempel på digitala tjänster fortsätter han.

Möjlighet till profilering

Utbildning för utvecklare av digitala tjänster finns inte på så många högskolor i Sverige idag. Det som är unikt med den nya utbildningen på Högskolan i Kalmar är möjligheten för studenterna att själva profilera sig.

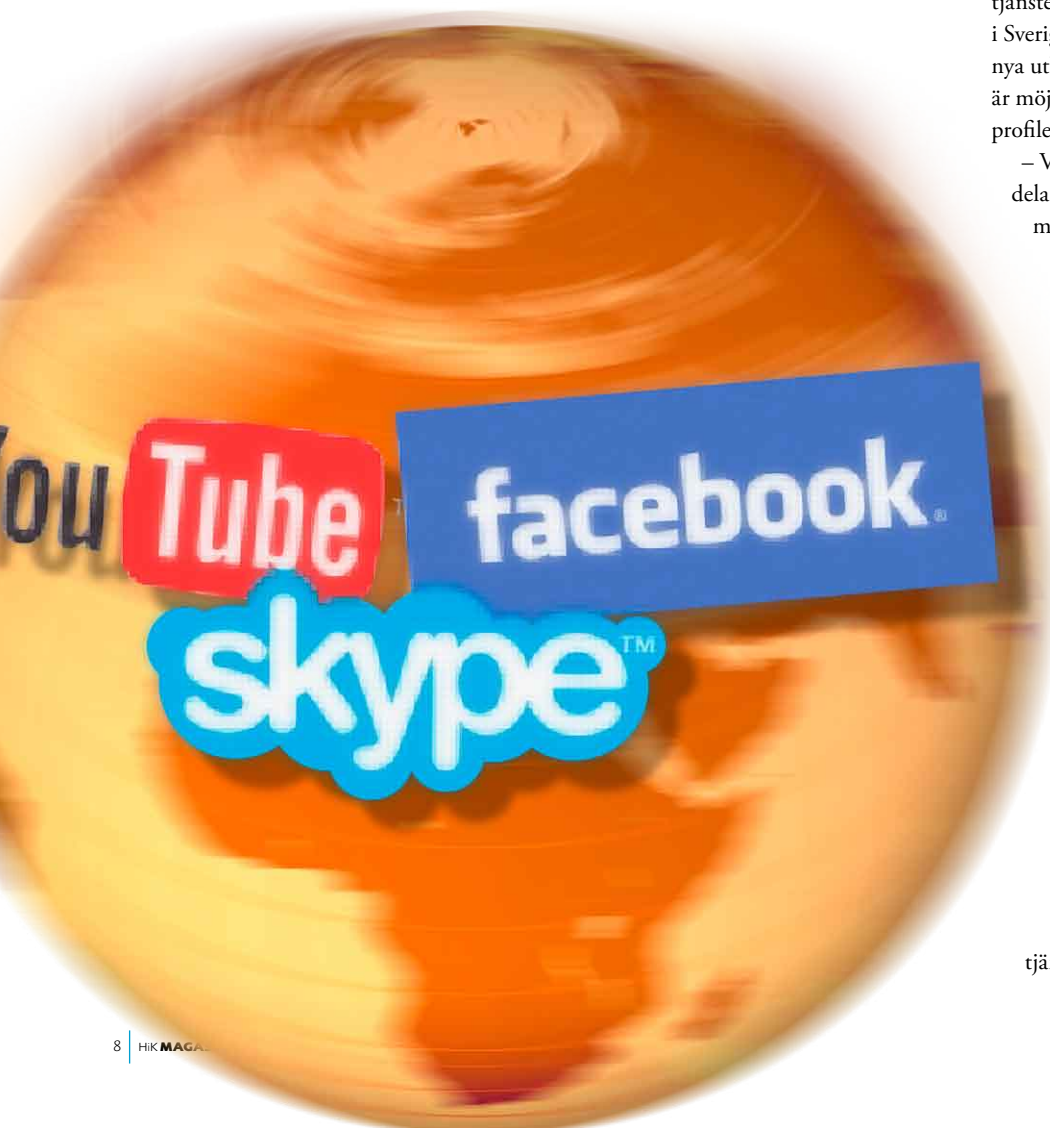
– Vi erbjuder ett smörgåsbord av valfria delar som vi tagit fram efter idébollande med bland annat gymnasieelever, berättar Patrik Brandt.

– Vi satsar också på att få fler kvinnor att söka sig till denna typ av utbildning fortsätter Daniel Toll. Tjejerna vi pratade med på gymnasieskolorna var främst intresserade av delar som handlade om digitala tjänster kring hälsa och underhållning.

Fokus på tjänster

Hur ser då behovet av digitala tjänster ut och vilken typ av företag och organisationer behöver utveckla digitala tjänster? Patrik Brandt och Daniel Toll menar att behovet av utveckling av digitala tjänster är stor och innefattar många områden.

– Fler och fler använder digitala tjänster både för fritid och för arbete.

Idag ligger fokus mer på tjänster. Man handlar, deklarerar, besöker apotek, försäkringskassa och arbetsförmedling via nätet men också utbildar sig, deltar på föreläsningar, spelar och tittar på underhållning digitalt, säger de, och fortsätter:

– Fokus ligger inte längre på vilken apparat, plattform, man använder. Om det är via mobilen, datorn eller TV:n spelar mindre roll utan det är tjänsten, som är det viktiga. Därför är utveckling av digitala tjänster viktigt både för företag och för organisationer som på något vis kommunicerar.

Global marknad väntar

Om man ska sja om framtiden, så ser den enligt Patrik Brandt och Daniel Toll ljus ut för utvecklare av digitala tjänster. Kundgrupperna kommer att bli större, det räcker inte med Sverige utan speciellt på den globala marknaden kommer behovet av digitala tjänster att öka.

– Genom vårt nya utbildningsprogram vill vi säkra att våra utvecklare förser de framtida digitala tjänsterna med en god form, ett kompetent och säkert innehåll med en funktionalitet som är anpassat till omvärldens behov, avslutar de.

— ULLA KRAKAU —

NAMN

Daniel Toll (universitetsadjunkt i datavetenskap),
Patrik Brandt (Lektor i datavetenskap)
Institutionen för kommunikation och design vid
Högskolan i Kalmar

FORSKNINGS/ ÄMNESOMRÅDE

Datavetenskap

KONTAKT

daniel.toll@hik.se
patrik.brandt@hik.se

Högskolan får 3 miljoner till forskningsprojekt från Sparbankstiftelsen Kronan

Sparbankstiftelsen Kronan satsar på utrustning inom ett regionalt laboratorium i bio- och nanoteknologi samt ett centrum för internationella affärer vid Högskolan i Kalmar.

Alf Månsson och forskare inom bio- och nanoteknologi har fått 2 miljoner kronor i anslag av Sparbankstiftelsen Kronan. Pengarna kommer att användas för grundutrustning till starten av ett centrum i nanoteknologi i sydöstra Sverige. Detta är en satsning av regional betydelse med inblandning av skolor och länsjukhus som medsökanden och med förhoppningen att involvera olika företag och bidra till att nya skapas.

Alf Månsson är professor i fysiologi och forskar om molekyllära motorer och bionanoteknologi.

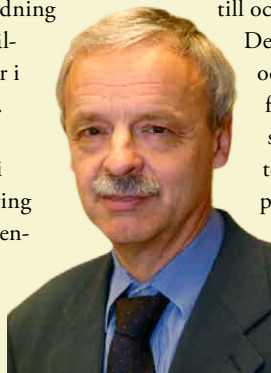
Hans Jansson får 1 miljon kronor för att förverkliga ett samarbetsprojekt mellan Högskolan i Kalmar och Zhejiang University i Kina och dess handelshögskola. Stödet kommer att användas för gemensam forskning, utbildning och kunskapsutveckling gällande internationella affärer i Kina och Östersjöområdet.

Hans Jansson är professor i internationell marknadsföring och har mer än 30 års erfarenhet av företagsekonomisk forskning, speciellt inom internationellt företagande och marknads-

föring med inriktning mot framväxande marknader. Forskningen handlar om stora multinationella företags verksamhet i framförallt Asien, men också internationalisering av små och medelstora företag till och i Central och Östeuropa.

Denna forskning är holistisk och bred samt omfattar flera företagsekonomiska områden såsom marknadsföring, strategi, organisation, inköp och produktion.

Hans Jansson utnämndes i samband med akademisk högtid den 23 maj till årets samverkanslärare 2008.

Hur tillgodoser ni ert behov av högskoleutbildade?

Vi har under det gångna året erfårit viss brist på högskoleutbildad personal med inriktning mot produktionsyrken. Det handlar då främst om ingenjörer med inriktning automations- och konstruktionsteknik.

Vi har bland annat därför initierat ett projekt tillsammans med ett flertal andra industriföretag i regionen för att uppmärksamma behovet av tekniskt skolad personal med såväl gymnasial som högre utbildning.

I dagsläget nödgas vi ofta rikta våra rekryteringsinsatser utanför vår egen region för att hitta den kompetens vi söker, främst genom annonsering men även genom deltagande på arbetsmarknadsdagar, mässor och liknande.

ANNE REDIN
Personalchef
Kalmar Kommun,
Kalmar

För det mesta är det många som söker våra lediga jobb. Ibland krävs lite mer kommunikation med den högskolan som utbildar till yrken där vi har rekryteringsbehov.

Vi medverkar på KARMA och försöker att ta emot studenter som vi göra examensjobb eller praktikperiod. Lärarutbildningen har vi sedan många år ett välutvecklat samarbete med.

TONY GRATLAND
Human Resource
Director
Motoman Robotics
Europe AB, Kalmar

MARIE STENBERGH
Personalspecialist
ITT Water & Waste-
water AB, Emmaboda

Vi rekryterar personer med högskoleutbildning inom både teknik, IT och ekonomi till våra tjänster inom företaget. Vi har även tidiga kontakter med studenter under deras utbildning i form av examensarbeten eller som partnerföretag, som i flera fall har bidragit till en anställning hos oss.

NICLAS LUNDSTRÖM
Organisationsutvecklare/
HR Specialist,
OKG, Oskarshamn

OKG kommer under de närmaste fem åren behöva anställa ett par hundra nya medarbetare, främst högskoleutbildade inom teknikområdet. För att vi ska kunna visa på att vi är en attraktiv arbetsgivare erbjuder vi högskolestuderande bland annat praktik, sommarjobb och examensarbete.

Vi samverkar aktivt med ett antal universitet och högskolor, vi vill visa unga och studerande att industrin erbjuder stimulerande och utvecklande arbeten. Vi anställer högskoleutbildade med främst teknisk inriktning. Under studietiden kan studerande lära känna oss och industrin genom sommarpraktik, arbetsmarknadsdagar, examensarbete och genom partnerverksamhet.

MARIA RONOLD
Manager Human
Resources
SCANIA Cab Body Pro-
duction, Oskarshamn

Möjlighet att ta del av studenternas kompetens

Projektsamarbete mellan näringslivet och Högskolans studenter

Studenterna vid Magisterprogrammet i Entreprenörskap och Kreativitet träffade i början av våren ett tiotal företag angående projektsamarbete. Under hela våren arbetar studenterna halvtid med ett näringslivsrelaterat projekt som ett examensarbete och för företagen är detta en stor möjlighet att få in nya infallsvinklar från studenter som snart ska ge sig ut i näringslivet.

Projektet kommer exempelvis från Destination Kalmar, Design OnLine, Sederkvist kommunikation, Nallebudet & Co AB, Wannborga AB, Emmaboda kommun samt Resia och innefattar bland annat trendspaning, marknadsplaner, situationsanalyser, sortimentsstrategi, destinationsmarknadsföring och miljöstrategi.

Jörgen Bödmar från Design OnLine medverkade i samarbetet redan förra året och med enbart positiva erfarenheter såg han det som en självklarhet att nyttja magisterstudenternas kompetens även i år:

– Vi har möjlighet att ta del av studenternas kompetens och få nya infallsvinklar till företaget. Dessutom anser jag att vi som företag har ett socialt ansvar att ställa

upp för studenterna. Och sen är det riktigt roligt att vara med, det ska man inte glömma.

Förra årets projekt ledde inte bara till två uppsatsstipendier för studenterna Lasse Johansson och Mathias Karlsson utan även till en expansionsstrategi för den tyska marknaden som implementerades utav Design OnLine.

Programansvarig för Magisterprogrammet Entreprenörskap och Kreativitet MaxMikael Björling, som förra året mottog Högskolan i Kalmars samverkanspris, ser mycket positivt på samarbetet mellan hans magisterstudenter och företag i framtiden:

– Tanken är att studenterna ska arbeta med verkliga projekt från näringslivet för detta är det sista som sker i utbildningen innan de själva ska starta företag eller söka jobb. Att sen även företagen får ut mycket av samarbetet är ett stort plus med tanke på att samverkan med näringslivet är viktigt för Högskolan vid sidan av utbildning och forskning. På entreprenörskapsprogrammet har samverkan blivit en naturlig del av utbildningen och förhoppningsvis sprids

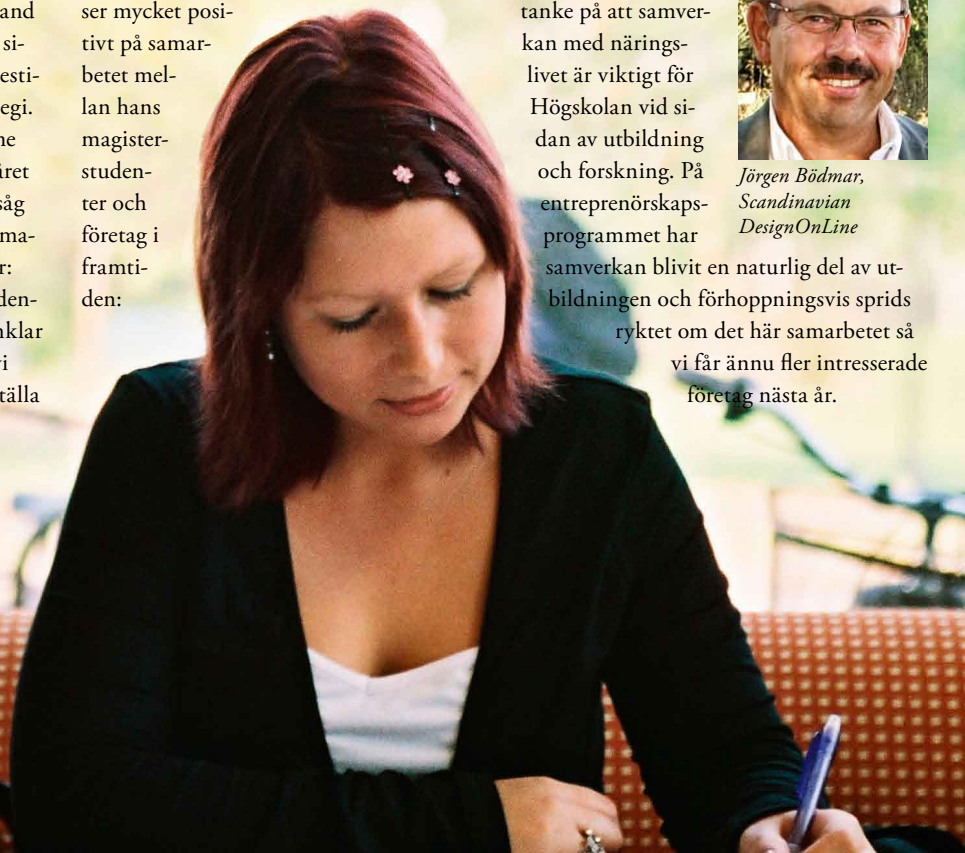
ryktet om det här samarbetet så vi får ännu fler intresserade företag nästa år.

*MaxMikael Björling,
Högskolan i Kalmar*

*Jörgen Bödmar,
Scandinavian
DesignOnLine*

Hjärtinfarkt och stroke beror på livsstilen

Hjärt- och kärlsjukdomarna tar nästan 20 000 svenscars liv – varje år. Det är fler än alla cancerformer tillsammans.

– Men många skulle kunna räddas med ganska små medel, säger Joep Perk, nybliven professor i hälsovetenskap vid Högskolan i Kalmar.

För Joep Perk, som är hjärtspecialist, har hälsovård alltid varit viktigt.

– Ofta fokuserar vården på det sjuka och hur det kan botas. Men lika viktigt är att fråga sig varför det friska finns. Av det lär vi oss hur vi bör bete oss för att inte bli sjuka.

Det gäller inte minst i arbetet för att förebygga hjärtinfarkt och stroke – så kallade kardiovaskulära sjukdomar. Joep Perks forskning handlar om just levnadsvanornas betydelse för risken att drabbas av dem och det krävs inte särskilt stora ingrepp i vardagen för att få en bättre hälsa.

– Fick vi bara människor att tänka på så enkla saker som att ta regelbundna promenader, äta frukt och grönsaker till varje måltid och självklart undvika både snus och tobak så skulle dödsfallen i hjärt- och kärlsjukdomar kunna minska med mellan 75 och 80 procent.

Men vi lever inte så. Många av oss äter alltför fet mat och motionerar för lite eller inte alls. Delvis handlar det om okunskap och det är därför det är så viktigt att man nu satsar på ämnet hälsovetenskap, menar Joep Perk.

– Egentligen är det enkelt. Det vi stoppar i oss ska vi också göra av med. Kroppen är som vilken maskin som helst. Den mår bäst av att användas och det bränsle som inte behövs avlagras i våra kärl och gör oss sjuka.

Tickande bomb

Särskilt oroad är Joep Perk över barn och ungdomar. I den åldersgruppen ser han en tickande bomb. Så tidigt som i fyra-femårsåldern har man kunnat upptäcka förändringar i kärlväggarna på vissa barn och man misstänker att en tredjedel av 15-åringarna i dagens Sverige lider av början till åderförkalkning.

– Under 1990-talet har faktiskt dödsträsk i hjärt- och kärlsjukdomar ändå minskat. Men lyckas vi inte förändra de riktigt ungas levnadsmönster kommer siffrorna att skjuta i höjden igen. Och det handlar om en tidig död – före 50 års ålder.

Att upptäcka förstadiet till kardiovaskulära sjukdomar är viktigt. Tillsammans med kollegor i Europeiska kardiologföreningen lanserade Joep Perk därför för fyra år sedan datorprogrammet Heartscore, där uppgifter om ålder, kön, rökvanor, blodtryck och kolesterolhalt matas in och risken för en framtida hjärtinfarkt eller stroke beräknas.

– Tidigare tittade man på enskilda riskfaktorer var och en för sig och det blev svårt att bedöma helhetsbilden. Det Heartscore gör är att väga samman de olika faktorerna och det ger ett mycket säkrare resultat.

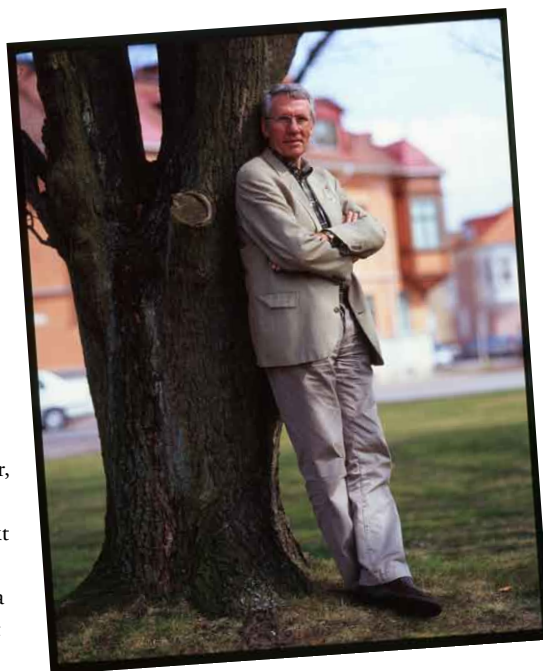
Men också för den som i ett test visar sig ligga i farozonen kan goda råd om en förändrad livsstil vara bättre än medicin, åtminstone på sikt.

– Många av de här patienterna har bara fått något preparat som sänker förhöjda värden av blodtryck eller kolesterol. Därmed har man inte avhjälpt det som egentligen orsakade problemen.

2006 kom dock Läkemedelsverket med nya rekommendationer och en läkare som numer inte gör en samlad bedömning av hela riskbilden kan prickas.

– Det är bra. Då kommer behandlingen också att handla om helheten och blir mer inriktad på att få patienten att ändra sina livsvanor. Vi får hälsovård istället för sjukvård.

— CARINA ÖSTMAN

NAMN: Joep Perk

YRKE: Professor i hälsovetenskap

FRITIDSINTRESSE: Musik och trädgårdsarbete

MOTTO: Carpe diem – fånga dagen

Högskolan i Kalmar och Växjö universitet bildar

Nytt modernt universitet i sydost

Starkare forskning, högre kvalitet i utbildningen och bättre konkurrenskraft. Det är målen när Högskolan i Kalmar och Växjö universitet nu bildar ett gemensamt universitet. – Ni ska känna er stolta över er pionärställning, säger regeringen och bidrar med 20 miljoner för uppstarten.

Ett nytt, modernt och konkurrenskraftigt universitet i sydost till 2010. Det blev resultatet av den strategiska alliansen Akademi sydost, samarbetsprojektet mellan Högskolan i Kalmar, Växjö universitet och Blekinge Tekniska Högskola. Kalmar och Växjö har nu bestämt sig för att gå vidare med en fusion.

I dag bedriver Högskolan i Kalmar egen forskning inom naturvetenskap, där man har universitetsstatus. Forskning sker inom andra ämnen men knutna till andra lärosäten. Genom att ingå i ett universitet tillsammans med Växjö får Kalmar helt nya forskningsmöjligheter. Något som också kommer att stärka utbildningarna.

– Detta tillsammans med både ökad kvalitet och konkurrenskraft har varit mina viktigaste argument för en fusion, säger Agneta Bladh, rektor för Högskolan i Kalmar.

Stöd från regeringen

I början av april besökte högskole- och forskningsminister Lars Leijonborg Högskolan i Kalmar. Han talade sig varm för beslutet om en fusion.

– Det är framsynt, djärvt, modernt och ligger rätt i tiden. Det handlar om att kraftsamla och prioritera områden har man har bäst chans att växa. Att två lärosäten själva diskuterar en sammanslagning visar att initiativet kommer från rätt håll. Ni ska känna er stolta över er pionärställning, sa han.

Fusionen mellan Växjö universitet och Högskolan i Kalmar är unik, menade Lars Leijonborg. Tidigare sammanslagningar i svensk universitetsvärld har varit mer styrda ovanifrån. Från regeringens sida

ser man positivt på att lärosäten själva tar initiativ för att stärka sin konkurrenskraft. För att visa sitt stöd har man därför valt att stötta fusionsarbetet med 20 miljoner, som fördelas jämnt mellan Växjö och Kalmar.

Johan Sterte, rektor Vxu, Lars Leijonborg, högskole- och forskningsminister, Agneta Bladh, rektor HiK.

Samverkan fortsatt viktigt

Nu startar arbetet för att skapa ett nytt universitet, med två campus, och med gemensam vision och gemensamma mål. I universitetets första avsiktsförklaring nämns ett nära samarbete med näringsliv och omgivande samhälle som en av de viktigaste principerna. Det nya universitetet ska arbeta i nära samarbete med regionens näringsliv och myndigheter med kompetensförsörjnings- och utvecklingsfrågor.

– Ett nytt universitet av den här storleken kommer att stärka hela sydostregionen, säger Agneta Bladh.

Initialt kommer omkring 25 000 studenter, varav 15 000 helårsstudenter att göra universitetet till det sjunde största lärosätet i landet sett till studentantal. Planen är att universitetet slår upp sina portar den 1 januari 2010.

— EMMA RYDH

Miljödag om klimathotet

”Vi måste göra något nu”

Klimatförändringarna är redan ett faktum som drabbar också sydöstra Sverige. Och om utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser inte minskar drastiskt kommer det att få katastrofala följder för regionen. Det var experterna på miljödagen på Äspö överens om.

Äspö miljöforskningsstiftelse, som kommunen och näringslivet i Oskarshamn står bakom, arrangerade den 4 april en miljödag under temat ”Vad innebär klimatförändringarna för Östersjön och dess närområde” där forskare och experter från Högskolan i Kalmar, SMHI och Svensk Kärnbränslehantering, SKB, deltog. Flera av dem tog upp de extrema väderförhållanden många upplevt på senare år.

– Vi kan inte säkert säga om det blir fler stormar framöver men vi vet bestämt är att de blir kraftigare, sa Jens-Ove Näslund från SKB som är glaciolog och docent i naturgeografi.

Översvämnningar av kustnära landområden, som sydöstra Sverige har gott om, är ett annat framtidsscenario när medeltemperaturen på jorden stiger och de stora isarna i Arktis och på Grönland smälter. Och försörjningen av dricksvatten och lantbruket kan komma i fara. Ett varmare klimat leder till torkperioder och även om den

totala mängden nederbörd kommer att öka så blir det i form av skyfall som kan göra mer skada än nytta genom att förorena vatentäkter och dränka sädesfälten.

Mänsklig påverkan orsaken

Att det är människan och hennes aktiviteter som orsakar den globala uppvärmningen är vid det här laget helt klart. Atmosfärens koldioxidhalt ligger på nivåer som aldrig tidigare förekommit i historien och det är nu vi måste göra något åt problemen. Men professor Sten Bergström från SMHI tyckte att det saknas tillräcklig handlingskraft.

– Det spelar ingen roll om vi träffar politiska överenskommelser mellan länder om minskade utsläpp så länge åtgärderna inte räcker till. Naturen är inte förhandlingsbar. Samtidigt var han lättad över att klimatfrågan äntligen tas på allvar.

– Vi har vetat länge att läget är mycket allvarligt men inte nått ut

med vårt budskap. Nu diskuteras ändå problemen öppet och det är absolut nödvändigt.

Nya arter – och malaria

Självklart påverkas villkoren för alla livsformer när naturens balans rubbas. Per Larsson, professor i marin ekologi och Åke Hagström, professor i mikrobiologi, båda från Högskolan i Kalmar, berättade hur livet i havet kan förändras.

– För lax betyder temperaturhöjningen inte särskilt mycket medan däremot torsken, som är en typisk kallvattenfisk, kommer att få det svårt, sa Per Larsson.

Nya bakterier kommer också att kunna få fotfäste och malaria kan bli ett problem i Sverige, främst genom smittspridning från Medelhavsområdet.

Kanske kan det verka trevligt med vinodlingar i södra Sverige, något som kan bli fullt tänkbart inom en snar framtid. Men alla forskare och experter på miljödagen på Äspö var eniga om att man inte bör tala om vinnare i klimatdebatten. Madeleine Westin, meteorolog på TV 4, mindes särskilt förra årets aprilmanad.

– Då var det redan 25 grader varmt här nere hos er i Småland. Så ska det helt enkelt inte vara.

— CARINA ÖSTMAN —

Åke Hagström, professor i mikrobiologi vid Högskolan i Kalmar, föreläste om hur Östersjön och livet i havet påverkas av klimatförändringarna.

Meteorolog som engagerar unga i klimatfrågan

En av talarna på miljödagen var Madeleine Westin som är meteorolog på TV4. Men hon är också mamma och privatperson. Vad tänker hon själv om klimatförändringarna och framtiden? Och lever hon klimatsmart?

– Jag är ingen orolig själ i grunden. Men jag blir rädd när jag tänker på att människor kanske inte förstår allvaret i det som händer. Alla måste ju hjälpas åt nu, säger Madeleine Westein.

Själv försöker hon sprida så mycket kunskap som möjligt.

– Jag kan ju det här och människor lyssnar på mig eftersom de känner igen mig från tv. Det vill jag använda för att påverka.

Madeleine Westin har tre barn – två på sex år och en som är elva. Som vilken förälder som helst tänker hon förstås på hur deras framtid ska bli. Det är ju de som får ta över det vi har lämnat efter oss.

– Barn och ungdomar oroar sig över miljön. Men de kan också väldigt mycket och vill gärna lära sig ännu mer.

Hon försöker att inte svartmåla alltför mycket när hon talar med unga men samtidigt vara tydlig med att det är viktigt att engagera sig.

– Trots allt finns det mycket vi kan göra. Det försöker jag fokusera på.

Själv då? Lever hon klimatsmart?

– Jag måste ta bilen till jobbet eftersom jag ofta har udda tider. Men den är liten och bränslesnål, i alla fall.

För övrigt är hon noga med alla de där småsakerna som tillsammans kan minska koldioxidutsläppen.

– Jag släcker lampor när jag lämnar rum och stänger av tv och dator istället för att använda standbyläge. Till exempel.

De flesta experter är överens om att vi måste förändra vårt sätt att leva om vi ska kunna rädda jorden. Madeleine Westin håller med.

– Jag tror att restriktioner kring bilkörning och andra transporter blir nödvändigt. Och så hoppas jag att man släcker alla stora reklamskyltar som står och lyser nätterna igenom!

Madeleine Westin försöker engagera unga i miljöarbetet utan att skrämmas. – Barn är redan så oroliga över klimatförändringarna.

Stor miljöpotential i regionen

– *Men alla måste bidra*

Sydöstra Sverige har stora möjligheter att bli ett föredöme när det gäller att minska koldioxidutsläppen men alla måste ta sitt ansvar.

– Är den årliga flygresan till Thailand verkligen nödvändig?, undrar Bo Bergbäck som är professor i miljö kemi vid Högskolan i Kalmar.

Bo Bergbäck har suttit med som högskolans representant i Regionförbundets klimatkommission som i december 2007 lade fram sin slutrapport Nooil – för en framtid utan fossila bränslen. I rapporten listas 17 utmaningar för regionen. Alla som ska köpa bil uppmanas att välja en modell som drivs med förnybar energi och kommunerna uppmanas att underlätta och förbättra kollektivtrafiken.

– Att bygga ut infrastrukturen så att den blir mer miljövänlig är otroligt viktigt. Tåg måste ta över annan trafik och göras mer attraktiva.

Men också hela vår privata livsstil måste förändras, menar Bo Bergbäck. Det håller inte länge att vi konsumerar prylar på ett sätt som nu. Och varje människa kan göra något, i sin vardag.

– Bara en sådan sak som att äta rätt betyder massor. Avstår man från biffrött minskar till exempel utsläppen av växthusgaser avsevärt.

Bo Bergbäck är ändå optimist när det gäller sydöstra Sveriges möjligheter att bli ledande inom miljöområdet.

– Här har vi råvarorna som krävs för miljövänliga bränslen. Och miljökompetensen på Högskolan och hos våra företag är hög. Det kunnandet går dessutom på export till både Kina och Baltikum, så att vi gör en insats i länder som nu ökar sina utsläpp istället för att minska dem.

Bo Bergbäck är professor i miljö kemi vid Högskolan i Kalmar.

Snabba molekylmöten

– *ny medicinsk revolution*

Många av kroppens funktioner styrs av snabba möten mellan olika biokemiska molekyler, det visar den senaste forskningen.

– Det här revolutionerar de framtida möjligheterna att både upptäcka och bota sjukdomar, säger Sten Ohlson, professor i bioteknik vid Högskolan i Kalmar.

Redan 1982 väcktes Sten Ohlsons intresse för så kallade transienta eller kortvariga biokemiska bindningar. Med hjälp av dem kan man nämligen både förklara och förstå många olika biologiska processer. Ändå har vetenskapen hittills fokuserat på hur olika ämnen mer stadigvarande kopplas till varandra.

– Man har sett på biokemiska bindningar ungefär som en nyckel i ett lås, en molekyl passar in i en annan och stannar där. De transienta bindningarna kan man istället likna vid en knackning på en dörr – olika molekyler berör varandra för bara för en kort stund.

Idag har Sten Ohlson kommit långt i sin forskning och om bara några veckor publiceras hans senaste resultat i den ansedda tidningen *Drug Discovery Today*.

– Förståelsen av hur viktiga transienta bindningar är för hur vår kropp fungerar leder till ett nytt och revolutionerande sätt att designa läkemedel, som blir både mer effektiva, multikompetenta och som också i mindre utsträckning än dagens mediciner leder till att användaren utvecklar en tolerans, det vill säga blir okänslig för läkemedlet.

Det är framför allt inom tre områden som Sten Ohlson ser de stora möjligheterna med den nya tekniken: hjärt- och kärlsjukdomar, smärttillstånd och neurologiska sjukdomar.

– Ta vanlig aspirin som ett exempel. Det är ett multikompetent läkemedel som hjälper mot vanlig huvudvärk men också minskar risken för hjärtinfarkt och andra sjukdomar. Det beror på att acetylsalicylsyran i aspirin binder biokemiskt transient och därmed gör nytta på många olika ställen i kroppen.

För diabetiker kan forskningen kring transienta bindningar komma att betyda mycket. Patienter med sockersjuka får idag mäta sin blodsockerhalt med jämna mellanrum eller om man känner sig dålig men genom att använda sig av transienttekniken, där en slags molekyl fäster på och släpper från sockermolekylerna om och om igen har forskarna lyckats konstruera en liten apparat som ger ett kontinuerligt mätresultat.

– Den som har diabetes får ett litet chip inopererat under huden och kan sedan för varje ögonblick följa hur blodsockerhalten ligger.

Just nu håller Sten Ohlsons forskning på att ge eko i den biomedicinska världen. Men det tar också tid att förändra synsätt som länge präglats av forskarna inom den.

– Själva transienttekniken finns redan men för att det ska vara någon vits med den måste den ju komma till praktisk användning. Det största hindret mot det tror jag just nu handlar om att få forskare att överge gamla tankesätt och istället tänka transient.

— CARINA ÖSTMAN

SAMVERKAN

Högskolan i Kalmar duktig på att samverka med näringslivet

Högskolan i Kalmar är ett av lärosätena i Sverige som har utvecklats allra mest de senaste åren. Det visar en ny rapport från Högskoleverket.

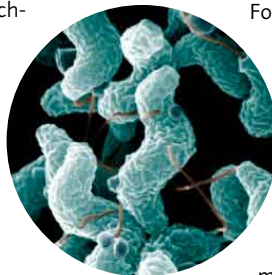
Det har hänt mycket inom Högskolan när det gäller samverkan med näringslivet och det omgivande samhället sedan Högskoleverkets utvärdering 2004 av högskolornas samverkansuppgift. Högskolornas arbete med samverkan har ökat och det har i många fall blivit en naturlig del av verksamheten. Samverkansuppgiften är viktig på många sätt och man kan säga att

den har tre mål; den ska leda till kunskapsutveckling och tillväxt, en bättre utbildning för studenterna samt demokratiutveckling, dvs. högskolornas arbete med forskningskommunikation. En väl fungerande samverkan med arbetslivet gör studenterna väl förberedda för arbetsmarknaden. Rapporten visar även att det finns ett stort engagemang hos studenter för samverkansfrågor. Läs hela rapporten och om det goda betyget till Högskolan i Kalmar på Högskoleverkets hemsida www.hsv.se

SJÖFART

Stort branschevenemang inom sjöfart

Under två dagar i april anordnades ett stort branschevenemang, "Sjöfartens Branschdagar", på Sjöfartshögskolan i Kalmar. Under dessa dagar träffades det absoluta toppskiktet inom Nordens redarnäring för att knyta nya kontakter inom industrin men framförallt för att kunna nyrekrytera blivande ingenjörer och sjökaptener. Detta sker i två av världens för närvarande hetaste sektorer; sjöfart och ingenjörindustrin, där det idag råder en enorm brist på kvalificerad arbetskraft varför företagen slåss om de dryga 100 avgångsstudenterna. Ett rekordstort antal företag valde i år att komma med representanter från det absoluta toppskiktet inom sina organisationer. Totalt kom ett sextiotal företag för att knyta kontakter och hitta framtida anställda bland de nyutexaminerade studenterna.

BIOKEMI

Unikt botemedel mot malaria

Malaria är en sjukdom som årligen drabbar 500 miljoner människor och leder till mellan två och tre miljoner dödsfall. Alla malariefall orsakas av en parasit som tillhör släktet Plasmodium. Under de senaste 30 åren har det varit stora problem att kontrollera malaria på grund av att parasiten har utvecklat resistens mot konventionella läkemedel. Man sätter nu sitt hopp till en ny typ av läkemedel som parasiten inte har utvecklat motståndskraft till; artemisinin. Mikael Olsson vid Högskolan i Kalmar har forskat kring hur artemisininproduktionen kan ökas genom att efterlikna en biologisk process i jästceller.

Substansen artemisinin utvinns ur den kinesiska höglandsväxten *Artemisia annua*, dock endast i väldigt små mängder.

För att kunna använda artemisinin i kampen mot malaria behöver tillgängligheten öka markant. Ett tillvägagångssätt att producera artemisinin är att efterlikna den biologiska produktionen av växten i jästceller. Genom att identifiera vilka gener som är ansvariga för artemisininproduktionen kan dessa isoleras och föras in i jästceller.

ZONOSER

Satsning på zoonosforskning

Forskningen på Högskolan i Kalmar kring djurburna sjukdomar, så kallade zoonoser, har fått sammanlagt 6 miljoner kronor från Formas och Vetenskapsrådet för två projekt. Det ena handlar om hur tarmbakterien *Campylobacter* förekommer och eventuellt sprids mellan vilda och tama djur och människor. Det andra projektet gäller influensaforskning. Under de kommande tre åren skall forskargruppen med hjälp av experiment studera hur vilda fåglar påverkas av naturligt förekommande influensavirus.

PALEOEKOLOGI

Stipendium för insatser inom naturvård

Marie-José Gaillard-Lemdahl, professor, lärare och forskare inom paleoekologi vid Högskolan i Kalmar, har tilldelats årets Natur- och Kulturstipendium av Stiftelsen Norra Ölands kultucentrum. Marie-

José Gaillard-Lemdahl ges utmärkelsen för sitt utomordentliga sätt att driva forskning med stor betydelse för olika ämnesdiscipliner. Hon nomineras för sina insatser särskilt inom naturvård för att förstå hur en biologisk mångfald kan uppstå och bevaras. Stiftelsen vill särskilt uppmärksamma att Sverige har, genom Marie-José Gaillard-Lemdahls forskning, rönt internationell uppmärksamhet för hög vetenskaplig standard.

MILJÖTEKNIK

Minskad miljöpåverkan i fjärrvärmeproducerande pannor

Den största delen av energi som vi använder kommer ifrån förbränning. Det finns många fördelar med förbränning men det finns också nackdelar. Koldioxid bidrar till växthuseffekten och olika typer av föroreningar är skadliga för såväl människor som miljön. Det är emellertid möjligt att använda koldioxidneutrala bränslen, det vill säga biobränslen, och ansträngningar görs för att minimera utsläppen av föroreningar från alla typer av förbränningssystem. Olof Stålnacke vid Högskolan i Kalmar har studerat en av Kalmar Energis fjärrvärmeproducerande pannor för att hitta åtgärder som kan minska dess miljöpåverkan. Hans mål har

varit att karakterisera förbränningsbetingelserna, minska halten av oförbränt kol i askan och minska utsläppen av kväveoxider och kolmonoxid.

Resultaten visar att halten oförbränt kol i askan beror på bränslets partikelstorlek. För att åstadkomma en fullständig utbränning måste partikelstorleken minskas. Förhöjda kväveoxidutsläpp beror på att syrehalten är för hög i början på eldstaden. Utbränningen av kolmonoxid begränsas av dålig omblandning och av att kolmonoxid produceras från oförbrända partiklar i eldstadens utlopp. Men genom att ändra utformningen av lufttillförseln kan man minska utsläppen.

HÄLSA

10 000 steg räcker inte!

Genom ett samarbete har 14 forskare från Sverige, USA, Australien, Canada samt Frankrike etablerat preliminära riktlinjer för hur många steg per dag man bör samla ihop för viktkontroll.

– Vi har tagit fram rekommendationer i olika åldersgrupper men har starkare material på kvinnosidan, säger Anders Raustorp Högskolan i Kalmar, som är en av initiativtagarna till studien och ansvarig för den svenska delen. För kvinnor upp till 50 år och för männen räcker inte 10 000 steg för viktkontroll.

Resultat – Steg per dag rekommendationer för viktkontroll

Ålder	Kvinnor
18-40	12 000 steg per dag
40-50	11 000 steg per dag
50-60	10 000 steg per dag
60-	8 000 steg per dag

Ålder	Män
18-50	12 000 steg per dag
50-	11 000 steg per dag

Årets karmadag blev en succé

"Gränslös inspiration" var temat för Högskolans årliga arbetsmarknadsdag Karma den 5 mars. Och intresset var stort. Ett sjuttiofåtal företag medverkade och antalet besökare översteg 2 000 när studenter och arbetsgivare matchades mot varandra.

Sedan starten 1993 har arbetsmarknadsdagen på Högskolan i Kalmar vuxit rejält. Idag är den en tradition för både de som läser där och för representanter för Kalmars näringsliv och offentliga förvaltningar. Här träffas man under informella former och det leder ofta till jobb för studenterna och till att företagen får ny, duktig arbetskraft. De så kallade kontaktsamtal som Karma erbjuder spelar en stor roll.

– Kanske har arbetsgivaren inte något behov av att anställa just nu men väl om ett tag. Då

Emmelie Hardenborg

kan ett kontaktsamtal du haft betyda oerhört mycket, säger Emmelie Hardenborg, projektledare för Karma 2008.

Men Karma är mer än så. I år talade skivkungen och företagsledaren Bert Karlsson under rubriken Vägen till framgång om hur man när sina drömmars mål och Jonas Helgesson, som lider av en cp-skada, berättade om hur man blir en vinnare i livet även om oddsen är låga.

– Årets tema var ju gränslös inspiration. Vi ville visa att allt är möjligt men också att

man måste våga satsa för att vinna, säger Emmelie Hardenborg.

Själv går hon sista terminen på media management-programmet och när hon nu söker arbete har hon märkt hur viktigt det är att ha skaffat sig yrkeserfarenhet redan under studietiden.

– Så Karmadagen fyller en mycket viktig funktion både för den som är i slutet av sin utbildning och för den som bara har gått ett kortare tag på högskolan. Karma är till för alla.

— CARINA ÖSTMAN —

"Karma är ett måste"

En av utställarna på Karma 2008 var revisions- och rådgivningsföretaget Öhrlings PricewaterhouseCoopers. Dick Nyström som är redovisningsassistent där tycker att Karma är en självklarhet.

– För oss är det ett måste att visa upp oss för studenterna. Vi är ju alltid intresserade av att träffa nya, presumtiva medarbetare och Högskolan i Kalmar är en mycket viktig rekryteringsbas för näringslivet här i regionen.

Och man har anställt personal just genom Karma.

Dick Nyström

– Det handlar om en tre-fyra stycken under de senaste åren.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers har medverkat på Karma så länge Dick Nyström kan minnas och det tänker man fortsätta med.

– Absolut. Karma är något vi prioriterar mycket högt.

— CARINA ÖSTMAN —

”Klart jag är med i HiK Alumni!”

I februari 2001 doktorerade Charlotta Polacek vid Högskolan i Kalmar och sedan dess har hon forskat vidare i USA. Men sin gamla studentstad vill hon inte släppa kontakten med.

– Genom HiK Alumni kan jag hänga med i vad gamla kurskompisar har för sig nu för tiden.

Charlotta Polacek, idag 36 år, började plugga biomedicinsk kemi på Högskolan i Kalmar 1991. På den tiden var skolan inte lika stor som idag och alla kände alla, över institutionsgränserna.

– Det var mycket som formades under den tiden. Nationer kom till och Studentkåren fick sina första heltidsanställda. Som student hade man stort inflytande om man ville.

Att Högskolan fortfarande var relativt liten märktes förstås också på utbildningarna.

– Naturligtvis kunde aldrig utbudet av kurser mäta sig med de stora universiteterna, men det bidrog till att man blev exponerad för något man normalt kanske inte hade valt och som förhoppningsvis gav en unik kunskap att ta med sig ut i livet.

Samtidigt var Kalmar den enda studieorten med en profilerad utbildning med inriktning mot biomedicinsk forskning

och det blev avgörande för Charlotta Polacek. Hon lockades av en framtid där hon varje dag skulle få upptäcka något nytt och att doktorera efter grundutbildningen kändes naturligt.

– Jag tog examen 1995 och sex år senare disputerade jag inom virologi. Min avhandling handlade om hur virus tar sig in i och överlever i celler.

Tentadopp i Kalmarsund

Kalmar är en mysig stad, tycker Charlotta Polacek. Här har man lyckats bevara en levande historisk stadskärna.

– Och så närheten till vattnet. Långviksbastun med obligatoriskt dopp i Kalmarsund tillsammans med de andra tjejerna på biomedicin efter lördagstentan – det var helt underbart!

Men världen där utanför lockade också. Charlotta Polacek tycker om att resa och uppleva nya platser och efter sin doktors-

Alumni är den latinska pluralformen av alumnus, som betyder 'lärjunge', 'elev', 'skyddsling'. Ordet alumn har idag fått betydelsen "en tidigare student från en viss högskola, med eller utan examen".

HIK ALUMNI

Alla som läst vid Högskolan i Kalmar är välkomna som medlemmar i Alumn nätverket.

Gå in på www.hik.se/alumni och följ instruktionerna för registrering. Där finns också mer information om nätverket

Registrerade medlemmar kan få möjlighet att bli kontaktade av företag som söker medarbetare, erbjudande om att få en erfaren mentor, eller kanske själv ställa upp som gästföreläsare, branschexpert eller mentor åt en student.

Det går också bra att kontakta alumnansvarige Johan Signert på alumni@hik.se.

examen flyttade hon till USA där hon har forskat vid två av landets mest ansedda universitet, University of California, San Francisco och University of California, Berkeley.

– Det är institutioner där energin är påtaglig och nobelpristagarna diskuterar i korridorerna, vilket ger en känsla av att ingenting är omöjligt.

Alldeles nyligen har hon återvänt till Skandinavien och nya utmaningar.

– Jag har precis flyttat till Danmark där jag ska ägna mig åt virusforskning i ett högrisklaboratorium.

Envis och social

Charlotta Polacek beskriver sig själv som envis och det tycker hon är en bra egenskap för en forskare.

– Men jag är också social och älskar att umgås med vänner, nya och gamla. Genom HiK Alumni kan jag fortfarande hålla kontakt med mina kursare från tiden i Kalmar och hänga med i hur staden fortsätter att utvecklas.

Hon hoppas att de som är studenter idag ska gå med i HiK Alumni de också. Ett medlemskap kan innebära så mycket, också tips om jobb och karriärmöjligheter.

– Men det är viktigt att de får information om att föreningen finns medan de fortfarande är kvar i Kalmar. Det tror jag skulle leda till fler medlemmar och till att HiK Alumni blir ett ännu mer livfullt nätverk som kan göra ännu större nytta.

— CARINA ÖSTMAN —

Charlotta Polacek

Avsändare: Högskolan i Kalmar,
Avdelningen för Omvärldskommunikation, 391 82 Kalmar

B

Har HIKMAGASIN kommit fel eller vet du någon annan som skulle vilja ha ett magasin? Kontakta ulla.krakau@hik.se

KRÖNIKA

Björn Olsen, professor i infektionssjukdomar och zoonotisk ekologi

Att ångra vad jag aldrig gjorde

Som liten gosse tillbringade jag en sommar hos frireligiösa släktingar. Jag fick veta att det var en gudelig nåd att ta sig an den mer yviga släktgrenens avkommor. Syftet var sannolikt dressyr och goda förebilder, men så här i backspegeln hade det nog inte den effekt man önskade.

En släkting var pastor och människo-vän. I vänskapen ingick att åka till ålderdomshem och sjunga för gamlingar. Detta hände sig vid den tiden då det fanns gamla människor som behövde ålderdomshem för att ha sällskap, äta upp maten och hyfsat hela och rena framleva sina sista dagar. Numera befinner sig gamlingarna i de egna boendena, på servicehus eller i transporter till och från sjukhus. Omvårdnaden klaras av med blixtpbesök av den sönderstressade hemtjänsten eller matleveranser via taxi.

I bilen fick jag veta att det skulle sjungas för en gumma som var hundra år. Som om inte det räckte, hon hade dessutom träben. Lika snabbt som vi ilade fram genom det sörmäländska landskapet susade bilder av pirater med träben igenom min hjärna. Där stod Long John Silver, piraten i Skattkamarön på bryggan med papegojan på axeln, svärdet i handen och träben på benet. Det artade sig till en bra dag.

Gumman var urgammal och satt hopkurad i en rullstol modell ännu äldre. Håret var vitt och tunt. Jag böjde mig ner och tittade in i de skumma ögonen. Det gick inte att se om ögonen var blå eller bruna men ingen verkade vara hemma.

Jag var oerhört besviken. Hon hade inte alls något träben som Long John Silver. De såg ut som vilka ben som helst. Att avgöra

vilket som var träben och vilket som var det medfödda omintetgjordes av de kraftiga hudfärgade nylonstrumporna och klänningen som slutade halvvägs ner på underbenen.

Medan "Helga natt", "Tryggarekan" och "Tack för allt" klingade ut utkämpade jag min första svåra inre strid. Det har varit en och annan sedan dess, men liksom den första kyssen glömer man den aldrig. Vattenkammad och försedd med slips med gummiband, stod jag dubbelvikt med huvudet nedåt och kikade in under klänningsfällan. Jag fick ingen rätsida på problemet. För att få veta måste jag knacka gumman på benet eller lyfta på klänningen. Knackade jag på fel ben eller om hon började hojta när jag lyfte på klänningen skulle jag bombsäkert få en örfil och åka ut. Som om det inte var nog med inre strider, detta var också min första bekantskap med statistik och spelteori. Uträkningen var att det borde räckas med att knacka på ett ben för att veta hur det ena eller det andra var beskäffat. Samtidigt förstod jag att det fanns en risk att en knackning eller ett kjollyft inte skulle gå obemärkt förbi och att anhöriga, släkt och barnavårdsnämnd skulle meddelas om ligistfasoner, våld mot äldre eller andra onämnbare synder.

Med huvudet uppochner grubblade jag på en lösning. Några gånger var det nära, men en osynlig hand hejdade mitt knutna finger. Samtidigt som blodstockningen i skallen gjorde att jag närmade mig medvetlösheten blev gumman piggare i takt

med psalmerna. I ögonen gnistrade det till. Hon lyfte på huvudet och log ett så snett leende som bara en gammal blodpropp i hjärnan kan åstadkomma. Hon såg min vända, hon förstod, men tänkte inte hjälpa mig.

Jag däremot förstod aldrig när det var över. När de sista tonerna av "Tack för allt" klingat ut var det verkligen tack för allt. Tack för allt goa pastorn, gumman rullades ut och det frågades om kaffe. Jag hade varit delar av en sekund, eller omsatt i distans, några centimetrar ifrån att få klarhet, men försuttit chansen. Nu var det för sent. Apatisk och med sus i öronen leddes jag ut till bilen och fick beröm för att jag varit lugn och fin och skött mig som en väluppfostrad gosse. Det verkade som psalmerna gjorde mig gott.

– Men varför hängde du så konstigt med huvudet? Hade du ont i magen?

Ni kan ju lätt förstå att denna händelse satt djupa spår i min själ, varför skulle jag annars yra om det här? Mången natt har ägnats åt om det var höger, om det var vänster eller om det kanske var båda som var träben. Men vad lärde jag mig? Möjligtvis att jag ofta ångrar vad jag inte borde ha gjort, men vad jag aldrig gjorde men borde ha gjort, ångrar jag än mer.

— BJÖRN OLSEN —

Björn Olsens krönika har varit publicerad på Kollega.se. På Kollega.se kommer du att kunna läsa fler krönikor av Björn Olsen.